

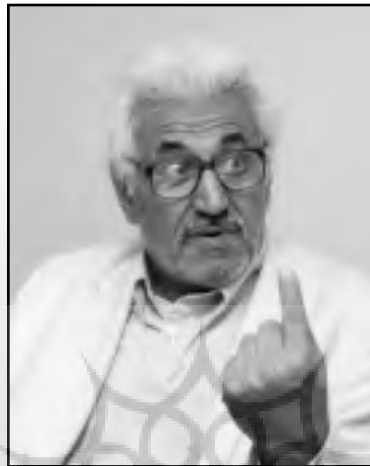
مصاحبه با داود رمضان شیرازی رییس اتحادیه ناشران و کتابفروشان

مشعل کتاب را روشن می بینم

روند فعالیت اتحادیه در سه دهه اخیر و به طور خاص در چند سال گذشته را برای خوانندگان ما توضیح بفرمایید؟

با سلام و احترام به ساحت مقدس کتابخوانان و کتابفروشان و ناشران کتاب، اتحادیه ناشران و کتابفروشان در سال ۱۳۳۶ به مدیریت آقای سبوحی شروع به کار کرد و چهار سال آقای سبوحی مدیریت اتحادیه را داشتند و بعد آقای محمدرضائی مدیر انتشارات خاور به عنوان مدیر اتحادیه انتخاب شدند و بعد بلافاصله دوباره آقای سبوحی مدیریت را به عهده گرفتند و سپس آقای ترقی مدیر انتشارات خیام و بعد از آن آقای جواد اقبال مدیریت اتحادیه را عهده دار بودند و در سال ۱۳۵۷ آقای محمدی اردهالی که بیشترین زمان مدیریت در حدود ۴ دوره مدیریت اتحادیه را به عهده داشتند و بعد از آقای محمدی اردهالی در انتخاباتی که تشکیل شده بنده مدیریت اتحادیه را عهده دار شدم و آقایان سیدحسین کیابیان، محسن باقرزاده، آخوندی، همچنین آقای باقری عضو هیئت مدیره و دوتا از اعضای فعال ما که با هیئت مدیره همکاری داشتند آقای قدیانی و آقای عین‌اللهی که در این ۴ سال اخیر همکاری مداوم داشتند و دارند و تقسیم کاری در اتحادیه انجام دادیم که الحمدلله اتحادیه روز به روز وضع بهتری پیدا کرد تا اینکه در سال گذشته ۳ سالن از سالن‌های نمایشگاه را اتحادیه قبول کرد و انجام مدیریت در این سه سالن را انجام داد و امسال که در چهاردهمین نمایشگاه بین‌المللی کتاب هستیم بسیاری از کارها به دست اتحادیه است و همینطور که تمام دوستان ملاحظه می‌فرمایند و آقای مسجدجامعی وزیر محترم فرهنگ و ارشاد اسلامی هم رضایت کامل داشتند به بهترین نحو مشغول فعالیت است و تمام سالن‌ها را زیر نظر دارد و ما امیدواریم که در سال آینده مدیریت تمام کارها را هم زیر نظر اتحادیه انجام دهیم با این لطف و عنایتی که وزارت ارشاد و آقای رمضانپور و آقای صیادی دارند در سال آینده این کار ادامه پیدا کرده و با موفقیت پیش رود.

باتوجه به اینکه اشاره فرمودید در زمینه نمایشگاه و فعالیت‌های سال‌های اخیر، در یکی دو سال اخیر بخشی از این فعالیت‌های اجرایی نمایشگاه به صنوف و تشکلات غیردولتی از جمله اتحادیه ناشران و در این نمایشگاه به‌طور اخص به اتحادیه ناشران سپرده شد. به نظر شما نقش عمده اتحادیه در نمایشگاه‌ها، خصوصاً در این نمایشگاه چیست و اساساً نقش تشکلات در تصمیم‌گیری‌ها و برنامه‌ریزی‌ها را چگونه ارزیابی می‌کنید؟ اتحادیه کار خود را به نحو احسن انجام داده و با

امیدواریم که در آینده بتوانیم
یک نماینده از اصناف در
مجلس شورای اسلامی
داشته باشیم

وزارت ارشاد واقعاً در دوره
جدید (۴ سال اخیر) بسیار زیاد
هم به اتحادیه و هم به کلیه
ناشران توجه داشته است

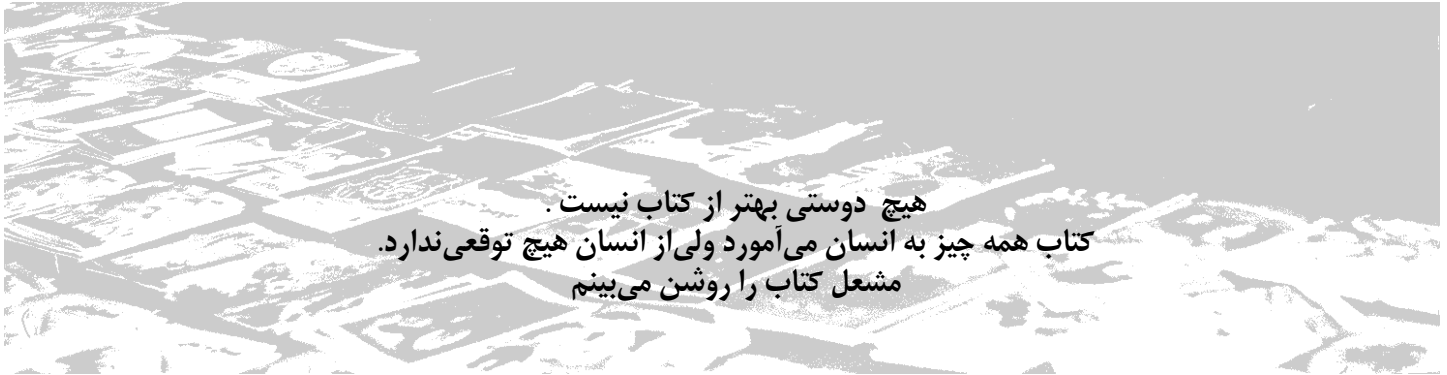
از اصناف مهم در بخش فرهنگ مکتوب است. نحوه ارتباط ناشران و کتابفروشان با اتحادیه و بالعکس خدماتی که اتحادیه به آنها ارائه می‌دهد چیست؟

اتحادیه کارهای فوق‌العاده‌ای انجام داده است از جمله این که چندین سال دنبال کار معافیت مالیاتی ناشران است و ما امیدواریم مجلس شورای اسلامی و شورای محترم نگهبان این موضوع را تصویب نمایند. از جمله دیگر کارهای اتحادیه، تهیه پیش‌نویس قانون نشر کتاب است. اتحادیه در این قانون خواسته است که کار صنف را باید به خود صنف واگذار کنند. وزارت ارشاد الان بیشتر کارهای صنف را به خود صنف واگذار کرده است مثل توزیع کاغذ، فیلم، زینک، امیدواریم در آینده نیز وزارت ارشاد کارهای دیگر بخش کتاب را به اتحادیه واگذار کند و وزارت ارشاد فقط جنبه ارشادی و نظارتی داشته باشد. اتحادیه مجله گزارش کتاب را هم‌راهم چاپ می‌کند که اخبار اتحادیه را به ناشران و کتابفروشان ارائه می‌دهد و توانسته ارتباط خوبی را با کتابفروشان و ناشران برقرار کند. بالعکس اگر همکاران صنف کاری با اتحادیه داشته باشند به اتحادیه مراجعه می‌کنند. اتحادیه هیأت‌های مختلف دارد و کارها و مسایل در آن هیأت‌ها تقسیم و پی‌گیری می‌شود. مثلاً دو ناشر ممکن است درباره چاپ کتابی با هم اختلاف داشته باشند، این موضوع در هیأت حل اختلاف که سالهاست وجود دارد، بررسی و پیگیری می‌شود که این هیأت، هیأت موفق بوده است. چون اتحادیه با توجه به تجربه کاری، متوجه اختلافات شده و به‌طور کدخدامنشی به حل و فصل اختلافات می‌پردازد.

حضرتعالی سیاستگذاری و حمایت‌های وزارت ارشاد برای ناشران و کتابفروشان را چگونه ارزیابی می‌کنید؟ نظر شما درباره انتخاب ناشر نمونه و آیین‌نامه مربوط به آن چیست؟

وزارت ارشاد واقعاً در دوره جدید (۴ سال اخیر) بسیار زیاد هم به اتحادیه و هم به کلیه ناشران توجه داشته است و تا حدود زیادی رضایت ناشران را وزارتخانه جذب کرده است. ناشر نمونه نیز با یک ضوابط از پیش تعیین شده انتخاب می‌شوند از جمله اینکه تعداد حدود ۵۰ جلد کتاب چاپ جدید منتشر کرده باشند. این کتاب‌ها را به هیئت انتخاب ناشرنمونه می‌فرستند، هیأت نیز کتاب‌های ارسالی را مورد بررسی قرار داده و بدون هیچ‌گونه تعصب و اظهارنظر شخصی، به معرفی ناشران نمونه می‌پردازند. البته باید بگویم عوامل دیگری نیز در این انتخاب مد نظر قرار می‌گیرد از جمله فعالیت در کارهای فرهنگی مختلف،

نداشتن تجربه کافی الحمدلله موفقیت‌های چشمگیری را اتحادیه داشته است و در آینده هم امیدواریم همین طور پیش برود و کارهای مردم به مردم واگذار شود. تشکیلات صنف نه فقط منحصر به صنف ناشران و کتابفروشان باشد کلیه اصناف در کشور ما، کارها را بسیار خوب و شایسته انجام می‌دهند و در مجمع امور صنفی که در حدود ۷۰ صنف در این مجمع وجود دارند، اینها تمام کارهای اصناف را انجام می‌دهند. امیدواریم در آینده بتوانیم یک نماینده از اصناف در مجلس شورای اسلامی داشته باشیم. همانطور که می‌دانیم اتحادیه ناشران و کتابفروشان یکی

هیچ دوستی بهتر از کتاب نیست. کتاب همه چیز به انسان می‌آمورد ولی از انسان هیچ توقعی ندارد. مشعل کتاب را روشن می‌بینم

بین المللی کتاب سال‌های قبل دارد؟

زیبایی غرفه‌بندی و نقشه‌کشی سالن‌ها، نمایشگاه‌ها، چهاردهمین نمایشگاه را از نمایشگاه‌های قبلی متمایز نموده است. غرفه‌ها به گونه‌ای تنظیم شده‌اند که بازدیدکننده بتواند از کنار تمام غرفه‌ها رد شود و کمتر غرفه‌ای وجود دارد که در مسیر بازدیدکننده‌ها قرار نداشته باشد. وضع راهروهای نمایشگاه‌ها بسیار مناسب است و به گونه‌ای وسیع طراحی شده است که مشکلی را به وجود نیاورد. مکتب‌های سالن‌های نمایشگاه نو و جدید است و حتی‌المقدور سعی شده است تزیین مناسبی داشته باشد. و به گونه‌ای است که حدوداً رضایت ۸۰ درصدی ناشران را به همراه داشته است.

به عنوان آخرین سؤال احتمالاً ناشران و کتابفروشان برای حضور در نمایشگاه، با مشکلاتی مواجه هستند. به نظر شما مشکلات عمده آنان برای حضور مؤثر و بیشتر چه بوده است و جنابعالی چه پیشنهادی برای رفع آن مشکلات دارید؟

امسال تقریباً نسبت به سال گذشته مشکلات ناشران خیلی کمتر بوده است. به این دلیل اتحادیه از زمانی که شروع به کارکرد مرتب و منظم به کار ادامه داده است. ولی از آنجایی که نمایشگاه مساحت لازم برای رفع تقاضای مترائز موردنیاز ناشران را نداشته است، در این زمینه با مشکل مواجه بودیم ولی سعی کردیم تا حد امکان به تقاضاها پاسخ مثبت دهیم. و امیدواریم که از همین الان برای پانزدهمین نمایشگاه شروع به کار شود و قبل از سال مشکلات مربوط به جا و مکان به شیوه‌ای مناسب حل گردد. تا در موقع شروع نمایشگاه کلیه کارها انجام شده باشد.

زمان نمایشگاه را خیلی از ناشران مناسب نمی‌دانند. برای اینکه محصلان و دانشجویان نزدیک به امتحان هستند و نمی‌توانند در نمایشگاه حضور یابند. در حالی که بیشترین قشر کتابخوان دانش‌آموز و دانشجو هستند و همین قشر الان بیشترین مشکل را جهت حضور در نمایشگاه دارند. من فکر می‌کنم بهترین زمان برای برگزاری نمایشگاه آبان ماه باشد. هم هوا خنک است و هم دانشجویان و دانش‌آموزان درگیر امتحانات نیستند و می‌توانند حضور بیشتری در نمایشگاه داشته باشند. اردیبهشت ماه وقت مناسبی نیست به ویژه امسال که نمایشگاه نسبت به سال قبل خلوت‌تر است.

بسیار متشکرم از اینکه وقت خود را در اختیار خوانندگان مان قرار دادید.

چاپ اول داشتیم. این کتاب‌ها به دست مردم می‌رسد و مردم با علاقه به سوی کتاب روی می‌آورند. هرچه کتابخوان زیاد شود برای ناشران بهتر می‌شود.

صدا و سیما هیچ کمکی به کار کتاب نکرده و هیچ تبلیغی برای کتاب نمی‌کند. نمی‌دانم که چرا سال‌های پیش خیلی نسبت به امسال در مورد نمایشگاه کتاب تبلیغ می‌شد. اما مردم به کتاب روی می‌آورند و می‌خرند. هیچ دوستی بهتر از کتاب نیست. کتاب همه چیز به انسان می‌آموزد ولی از انسان هیچ توقعی ندارد. مشعل کتاب را روشن می‌بینم. امیدوارم اینجا هم مثل ژاپن و آلمان در قطارها یا محل‌های عمومی کتاب در دست مردم باشد و این افتخاری است برای ناشران که مردم را تشویق به خواندن کتاب کنند.

شما در مطالبی که بیان فرمودید به تأثیرات جانبی نمایشگاه در اعتلای فرهنگ کتابخوانی اشاره‌ای داشتید که امیدواریم اینگونه باشد. سؤال قبلی ما بحث اقتصاد چاپ و نشر بود، اشاره شد که حمایت وزارت ارشاد و تعداد کتابی که از ناشران خریداری می‌شود باعث می‌شود که بازار کتاب رونق خوبی داشته باشد. ولی بحث این است که این امر برای وزارت ارشاد بار سنگینی خواهد بود و برای خصوصی سازی این صنعت. اگر قرار باشد این تکلیف از دولت به بخش خصوصی واگذار شود و خودگردان عمل کند یعنی کتاب بتواند به میزان هزینه‌های خود درآمد نیز داشته باشد برای این کار چه پیشنهادی دارید؟

نشر هم مثل تمام کارهای دیگر است. در دنیا هیچ صنعتی از روز اول کامل نبوده در ژاپن اول صنعت ماشین‌سازی وجود نداشته بلکه اول مونتاژ بوده بعد روی آوردند به صنعت ماشین‌سازی. الان یکی از کشورهای صنعتی جهان است.

در ایران هم همینطور است. اگر دولت کمک کند و لوکوموتیو نشر راه بیفتد، در آینده ناشران و کتابفروشان به جایی خواهند رسید که به حمایت‌های ارشاد نیازی نداشته باشند ولی تا زمانی که ناشران مشکل مالی دارند، حمایت‌های ارشاد ضروری است و حداقل تا یکی دو دهه باید ادامه پیدا کند تا مردم به کتاب روی بیاورند و کتاب بخوانند و بازار نشر رونق پیدا بکند. اگر مردم کتاب بخوانند، بازار نشر رونق می‌گیرد و دیگر ناشران و کتابفروشان به کمک‌های وزارت ارشاد نیازی ندارند.

به نظر جنابعالی چهاردهمین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران چه ویژگی‌هایی نسبت به نمایشگاه‌های

عدم تخلف، وضع ویراستاری کتاب، صفحه آرای کتاب، شکل ظاهری کتاب، محتوای کتاب و...

اعضای هیأت انتخاب ناشر نمونه به صورت انفرادی کتاب‌های ارسالی را بررسی کرده و نظرات شخصی خود را در ورقه‌ای می‌نویسند و به آثار امتیاز می‌دهند. این امتیازات با هم جمع می‌شوند، همان هیأت در پایان کار امتیازات را بررسی می‌کند و هر ناشر که دارای امتیاز بیشتری باشند، را انتخاب می‌کنند. سپس از بین تعداد تأیید شده، بهترین و اصلح را انتخاب می‌کنند.

آیا در نحوه انتخاب ناشر نمونه اعتراضی وجود ندارد؟

اگر کسی اعتراض داشته باشد، اعتراض مطرح می‌شود و کتاب‌های او مورد بررسی قرار می‌گیرد. یک وقت ممکن است ناشری انتظارات زیاد داشته باشد و فکر می‌کند که کلیه کارهایش درست بوده است، وقتی می‌آید و بررسی را می‌بیند، خودش اذعان کرده است که رأی هیأت داوران درست بوده است.

نظر جنابعالی در مورد اقتصاد چاپ و نشر چیست؟ به طور کلی وضعیت ناشران و کتابفروشان به لحاظ اقتصادی چگونه است؟

آنچه که باید در نظر به آن توجه داشته باشیم علاقه است که در این کار تأثیر زیادی دارد معمولاً ناشران بیشتر از روی علاقه وارد این کار می‌شوند در صورتی که اگر سرمایه این کار را روی کار دیگری بگذارند از نظر اقتصادی خیلی مقرون به صرفه است. کمتر ناشری وجود دارد که از نظر اقتصادی وضع بسیار خوبی داشته باشد. در صورتی که اگر در هر کار دیگری برونزد از نظر مادی وضعیتان بهتر است. پیشنهاد من این است که دوستان ما با کمال خوشرویی و شهامت در این کار ایستادگی می‌کنند.

شما فرمودید که دوستان شما با همین وضع ادامه دهند آیا با این نگاه به صنعت نشر نگرینسته شود آیا بازار نشر رونق خواهد داشت یا نه؟

با حمایت‌هایی که وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی از ناشران می‌کند کاغذ در اختیارشان می‌گذارد کتاب که منتشر می‌شود از ۵۰۰ تا ۱۰۰۰ نسخه از آنها خریداری می‌کند دیگر حمایت‌ها و تسهیلاتی برای این کار انجام می‌شود از این نظر روز به روز وضع کتاب هم بهتر می‌شود. زمانی در کشورمان تیراژ کتاب ۳۰۰۰ نسخه بود الان هم تیراژ کتاب ۳۰۰۰ تا ۴۰۰۰ نسخه است ولی یک چیز را باید به آن توجه داشته باشیم و آن اینکه در زمان قدیم هم عناوین کتاب‌ها همین بود در یک سال ۲۰۰۰۰ عنوان کتاب چاپ می‌شد. در سال گذشته حدود ۲۰۰۰۰ کتاب عنوان